

Ю.Л.Труш,

аспірант, Національного університету харчових технологій

Обґрунтування основних шляхів підвищення управління якістю продукції.

Розглянуто основні шляхи підвищення управління якістю продукції, які впливають на прибутковість і рентабельність підприємства, а головне на виробництво високоякісної продукції. Тому постійне її удосконалення – це важливий атрибут, який формує конкурентоспроможність підприємства, позитивну репутацію про його продукцію у споживачів. Досліджено вплив підвищення управління якістю продукції на результати діяльності підприємства.

U.L. Trush,

postgraduate, National university of food technology

Argumentation of the principal improvement ways of production quality management.

The principal improvement ways of production quality management have been considered. These ways influence the pace of revenue and the profitability of an enterprise, likewise high quality production and its constant improvement.

Thus, quality is as important element which shapes competitiveness, consumer's positive reputation of an enterprises and its products/

The influence of these principal improvement ways on the performance of an enterprises have been researched.

Ю.Л.,Труш

аспірант, Національного університета пищевых технологий

Обоснования основных путей повышения управления качеством продукции.

Рассмотрено главные пути повышения управления качеством продукции, что влияют на доход и рентабельность предприятия, а также на производство высококачественной

продукции и постоянное её усовершенствования. Поэтому, качество - это важный атрибут, который формирует конкурентоспособность, мнения о предприятии и его продукции у потребителями. Исследовано влияние новых путей повышения качества продукции на результаты деятельности предприятия.

Постановка проблеми. В умовах ринкових відносин кожне підприємство повинно орієнтуватися на досягнення максимальних результатів своєї діяльності, а наявність на ринку конкуренції значно знижує можливості підприємства в досягненні поставленої мети. В такому випадку підприємство повинно створювати та підтримувати суттєві переваги перед конкурентами, основні з яких спрямовані на виробництво продукції високої якості, здатної як найкраще задовольняти потреби споживачів. Це обумовлює необхідність відводити на підприємствах велику увагу цим питанням, орієнтуючись на світовий досвід створення сучасних систем управління якістю продукції.

В зв'язку з цим, велика увага приділяється вирішенню питань по якості, що дає змогу примножувати якісні характеристики та властивості продукції. Ця проблема є актуальною для всіх підприємств нашої держави.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Для успішного розвитку конкурентоспроможності продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках суттєвого значення набуває проблема удосконалення шляхів управління якістю продукції. Загалом склалася така ситуація, що для вирішення цієї проблеми необхідно приділити особливу увагу процесам виробництва, які впливають на якість продукції та в свою чергу, дають поштовх для формування шляхів її підвищення та ефективних напрямків процесу управління нею. Але недостатність практичного досвіду і теоретичної бази в галузі впровадження й удосконалення систем менеджменту якості в значній мірі, обмежують дані процеси на підприємствах України. Тому це обумовлює необхідність теоретичного узагальнення й практичного забезпечення процесів, пов'язаних із удосконаленням шляхів підвищення якості продукції. Питання, пов'язані з цією темою, знайшли відображення в роботах вітчизняних і закордонних науковців: Бадалова Л.М., Байєра Г., Глудкіна О.П., Глічева А.У., Деміденко Д.С., Демінга Е., Джурана Д., Ісікави К., Каплена Р., Карлика Е.М., Качалова В.А., Колегаєва Р.Н., Кросбі Ф., Круглова М.Г., Лапідуса В.А., Львова Д.С., Ніксона Ф., Огвоздіна В.Ю., Окрепілова В.В., Перерви П.Г., Рахліна К.М., Робертсона А., Тагуті Г., Тимофєєва В.М., Фейгенбаума А., Чайки І.І., Швеця В.Е. та інші. Однак ще багато теоретичних і практичних інтересів залишаються недослідженими.

Ключовою **метою статті** є чітке обґрунтування основних напрямів підвищення управління якістю продукції та основних етапів процесу їх формування, які впливають на конкурентоспроможність продукції. Але доречно зазначити, що існує спектр питань, який потребує прийняття раціональних пропозицій з метою ефективного управління якістю продукції для реалізації внутрішніх та зовнішніх цілей підприємства.

Викладення основного матеріалу. В XXI - му столітті продукція кращої якості (вищого технічного рівня) здатна більше задовольнити суспільні потреби та вимоги споживачів, ніж велика кількість продукції з меншою якістю та ціною. Це в кінцевому підсумку, еквівалентно зменшенню її виробництва з більшими загальними витратами суспільної праці.

Практика господарювання свідчить, що загальна сума витрат на виготовлення продукції більш високого ґатунку (навіть якщо досягнення останнього пов'язане з додатковими витратами у виробництві) істотно скорочується. Мова йдеться про багато спрямований вплив основних факторів на її формування не лише в процесі виробництва, а й на всіх стадіях життєвого циклу. Це підвищує ефективність всіх виробничих процесів, конкурентоспроможність та імідж підприємства. Доречно відмітити, що акцент на управлінні якістю призводить до зменшення продуктивності. Думка, що якість може бути отримана тільки за рахунок «кількості» широко розповсюджена серед керівників підприємств і є помилкою. Ця точка зору є останньою з того періоду, коли управління якістю полягало у фізичному огляді кінцевого виробу. В цій ситуації більш жорсткі вимоги контролю призводили до відбракування більшої кількості готової продукції. Але з того часу контроль якості став більш детальнішим. В сучасній структурі управління якістю продукції, наголос змінився на попередження недоліків на стадії виробництва та розробки. Зусилля витрачені на поліпшення якості і збереження кількості, сприяли більш високій продуктивності праці. Тому раціонально схематично показати на рисунку 1, вплив нових шляхів управління якістю продукції (УЯП) на основні процеси підприємства [5, с. 10].

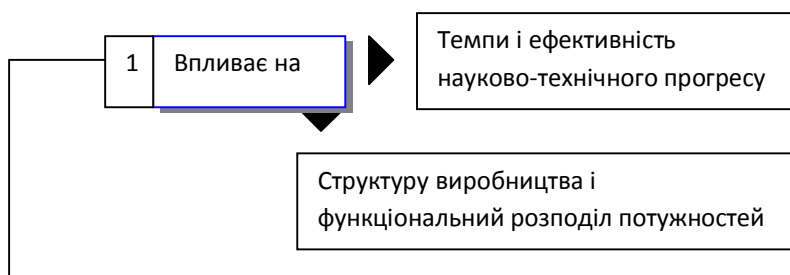
Але для того щоб чітко та правильно сформулювати заходи покращення управління якістю продукції, необхідно мати стійку базу для планування. Такою організаційно-технічною основою в хлібобулочній галузі та вихідними даними для встановлення завдань для покращення якості продукції є [8, с.16]:

А) результати аналізу якості продукції, в процесі якого встановлюються фактичний рівень якості, ступінь відповідності якісних характеристик виробів вимогам народного господарства, населення країни і умовам експорту;

Б) досягнення науки і техніки;

В) результати оцінки рівня якості продукції;

Г) основні показники якості, що відповідають кращим аналогам вітчизняних та закордонних зразків продукції.[10, с. 215]

Рис.1. Багатоспрямований вплив підвищення якості продукції на виробництво та імідж підприємства.

Необхідно відмітити, що важливим етапом на підприємстві під час процесу формування шляхів удосконалення управління якістю продукції є *планування*.

Такий процес виконується поетапно [1, с. 16]:

1) розробка і впровадження нових високоефективних технологічних процесів і видів продукції;

2) збалансування підвищення показників технічного рівня і якості найважливіших видів харчових продуктів і попереджуюча стандартизація сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, якість яких впливає на техніко-економічні характеристики продукції харчової промисловості;

3) збільшення питомої ваги виробництва продукції високої якості у загальному обсязі продукції, включаючи продукцію вищих сортів і продукцію покращеної якості, що користується підвищеним попитом;

4) розвиток найбільш ефективних видів продукції, використання котрих забезпечує економію витрат суспільної праці;

5) своєчасна заміна, зняття з виробництва продукції, що не користується попитом;

6) підвищення показників технічного рівня і якості продукції, що випускається.

Підвищення якості продукції повинно базуватися на основі розробки комплексної, взаємопов'язаної системи технічних, організаційних, економічних і соціальних та мотиваційних заходів, що забезпечують необхідний рівень якості на всіх стадіях виробництва і споживання продукції. Важливою умовою при їх формуванні, є досягнення «господарського ефекту» за рахунок зменшення вартості виробів.

Зауважимо важливий момент, що необхідність покращення шляхів управління якістю продукції в сучасних умовах передбачено наступними обставинами [11, с. 88, 90]:

I) потреби науково-технічного прогресу;

II) зміна споживчих інтересів населення;

III) нестача або обмеженість природних ресурсів;

IV) підвищення значення матеріального стимулювання в ринкових умовах, коли кожна людина, яка краще працює, може придбати за свою платню більш високоякісний товар;

V) розвиток зовнішньої торгівлі [8].

Соціально – економічне значення підвищення управління якістю продукції полягає передусім в наступному [2, с. 107]:

A) високоякісна й конкурентоспроможна продукція завжди повніше та ліпше задовольняє суспільно – соціальні потреби в ній;

Б) підвищення якості продукції є специфічною формою прояву закону економії робочого часу, тобто загальна сума витрат суспільної праці на виготовлення й використання продукції більш високої якості, навіть якщо досягнення такої пов'язане з додатковими витратами, істотно зменшується;

В) конкурентоспроможна продукція забезпечує постійну фінансову стійкість, а також одержання нею максимально можливого прибутку;

Г) підвищення якості продукції впливає на зростання продуктивності суспільної праці та позитивно мотивує працівників;

Д) покращує структуру виробництва та функціональний розподіл потужностей, темпи й ефективність науково – технічного прогресу.

Тому до основних шляхів підвищення управління якістю продукції відносять [4, с. 84]:

- використання досягнень науки та техніки в процесі проектування виробів;
- запровадження новітньої технології виробництва і суворе дотримання технологічної дисципліни;
- забезпечення належної технічної оснащеності виробництва;
- удосконалення застосовуваних стандартів і технічних умов;
- поліпшення стандартизації як головного інструменту фіксації та забезпечення заданого рівня якості, адже саме стандарти й технічні умови відображують сучасні вимоги споживачів до технічного рівня;
- збільшення випуску сертифікованої продукції; покращення окремих показників якості продукції, що випускається на підприємстві;
- запровадження сучасних форм та методів організації виробництва та управління;
- удосконалення методів контролю й розвиток масового самоконтролю на всіх стадіях виготовлення продукції;
- покращення заходів щодо застосування узгодженої системи прогнозування та планування необхідного рівня якості виробів;
- збалансування прийнятих для продуцентів та споживачів цін на продукцію;
- використання ефективної мотивації праці всіх категорій персоналу підприємства, що є одним із головних факторів підвищення якості продукції;
- всебічна активація людського чинника та проведення кадрової політики, адаптованої до ринкових умов господарювання.

Особливо в нашій час, коли екологічна ситуація країни актуальна для всіх верств населення, а розповсюдження генетично модифікованих організмів дуже поширено, тому проблема пошуку ефективних шляхів підвищення управління якістю продукції є дуже популярною .

Висновки. Отже, стратегічним напрямком успішного функціонування підприємств хлібобулочної галузі в сучасних економічних умовах є створення ефективних шляхів підвищення управління якістю продукції та процесу їх формування на підприємстві, які дозволяють підвищити необхідний рівень споживчих характеристик продукції. Таким чином, особливої актуальності набуває довгострокове підвищення конкурентоспроможності підприємств на основі формування ефективних шляхів управління якістю продукції.

Водночас основною тенденцією останніх років стала актуалізація проблеми удосконалення управління якістю хлібобулочної продукції. Універсальність даної проблеми загальноновизнана основними положеннями сучасної теорії менеджменту і набуває особливого

значення для економіки України за умов загострення конкуренції та зменшення протекціоністських заходів з боку держави. Саме тому існує необхідність розробки більш ефективних методів управління, які дадуть можливість виявити резерви для підвищення якості продукції, знайти більш дієві засоби щодо досягнення високого рівня даних показників, забезпечуючи тим самим і позитивний суспільний ефект соціального змісту. Звідси й перспективи вітчизняних підприємств по мірі поглиблення впливу ринкових відносин, що полягають у здатності забезпечити свій стратегічний розвиток на основі удосконалення шляхів управління якістю продукції.

Література

1. Апілат О. В. Підвищення якості послуг в туризмі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.07.05 «Економіка торгівлі та послуг» / О. В. Апілат– Харків, 2001 – 16 с.

2. Бей Н. О. Удосконалення організаційно-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності продукції скотарства / Н. О. Бей // Економіка АПК – 2002 – № 1 – С. 103–107

3. Вакуленко А. В. Управління якістю : [навчальн.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / А. В. Вакуленко – [Вид. 2-ге, без змін.] – К. : КНЕУ, 2006. – 167 с.

4. Гуткевич С. О. Ефективність функціонування системи менеджменту якості на підприємстві з позицій попроцесного підходу / С. О. Гуткевич, О. В. Кравченко // Актуальні проблеми економіки – 2006. – №3 (57) – С. 75 – 84

5. Калита П. Українська асоціація якості : СОТ поважає тільки сильних! / П. Калита // Легка промисловість.– 2003. – № 2 – С.10.

6. Мартинова О. В. Дослідження змісту і складових якості продукції як економічної категорії / О. В. Мартинова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Науковий журнал. – Хмельницький, 2007. – №5, т.1 (95). – С. 108–111.

7. Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції : Указ Президента України від 23.02.2001 №113/2001 // Голос України. – 2001. – № 39. – с. 8

8. Решміділова С.Л. Забезпечення якості продукції на основі соціального управління якістю роботи: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 / СЛУ. – Луганськ, 2002. – 16 с.

9. Сирмамійх І.В. Особливості статистичного контролю якості металопродукції // Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект. - Донецьк: ДонНУ, 2001. - С. 551-553.

10. Кальцев В.Ф. Проблема оценки экономической целесообразности инвестиций в качество продукции // Вісник СДАУ. Науково-методичний журнал. Серія "Економіка та менеджмент", 2005. – Вип. 2. – С. 213 – 215.

11. Бибик Ю.В. Проблемы классификации затрат, связанных с качеством продукции и процессов (затрат на качество) // Економіка розвитку, ХДЕУ. – 2006. – №2 (22). – С. 88 – 90.